

НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

МОЗАЇКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Збірник
наукових праць

Випуск 2

2025

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту

МОЗАЇКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Випуск 2

Ніжин – 2025

УДК 373.3(082)

М 74

Рекомендовано Вченою радою

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (НДУ ім. М. Гоголя)

Протокол № 10 від 27.03.2025 р.

Редакційна колегія:

Білоусова Н. В. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя;

Вдовенко І. С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя;

Лосєва Н. М. – докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя;

Філоненко О. С. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя.

М 74 Мозаїка початкової освіти. Збірник наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна початкова освіта: погляди молодих дослідників», 23.04.25, м. Ніжин. Випуск 2. / за заг. ред. Білоусової Н. В., Філоненко О. С. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2025. – 343 с.

У збірнику друкуються тези наукового характеру та дискусійні публікації з професійної тематики, у яких відображені результати роздумів, міркувань, наукових пошуків здобувачів вищої освіти, присвячені дослідженню актуальних проблем змісту початкової освіти.

Збірник видано в авторській редакції мовою оригіналу. За точність викладеного матеріалу, достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

УДК 373.3(082)

© Н. В. Білоусова, О. С. Філоненко, укладання, 2025

© НДУ ім. М. Гоголя, 2025

ЗМІСТ

Андрєєва О. В. Дидактична гра як засіб формування морфологічних умінь і навичок здобувачів початкової освіти (на прикладі вивчення теми «Іменник»).....	10
Антипова Ю. Д. Особливості психологічної підготовки майбутніх педагогів до роботи з сучасними дітьми	14
Антюшко П. О. Використання інтерактивних платформ у курсі «Я досліджую світ» у початковій освіті.....	17
Беженар А. В. Ціннісне ставлення молодших школярів до сім'ї-родини: ресурси інтерактивних форм партнерства школи і батьків.....	19
Безкоровайний І. В. Техніки розвитку уяви та фантазії у процесі навчання в початковій школі.....	23
Бершадська К. Ю. Роль учителя в організації компетентнісного навчання у початковій школі.....	27
Боброва К. І. Особливості застосування змішаного навчання.....	31
Богдан М. Д. Формування громадянської компетентності учнів початкових класів засобами проектної діяльності	34
Брицький О. В. Професійне виховання майбутніх учителів початкової школи в контексті академічної добропорядності.....	38
Бугаєва М. Ю. Цифрові додатки у навчанні: користь для розвитку інноваційних компетентностей школярів	41
Буднікова Є. О. STEM-освіта у початковій школі: досвід упровадження.....	45
Буракова А. І. Комбінування традиційних і сучасних методик у навчанні інтегрованого курсу «Я досліджую світ» на засадах компетентнісного підходу.....	48
Буряк С. В. Мультимедіа як важливий інструмент розвитку мовлення учнів початкової школи	52
Василенко Н. А. Стимулювання зацікавленості учнів 1–2 класів до навчання дизайну та технологій в контексті stem-підходу	56

Васильченко К. С. Академічна культура молодших школярів: теоретичний аспект.....	58
Ведмідь В. Р. Проектна діяльність як спосіб соціалізації дітей з особливими освітніми потребами.....	61
Вільковська А. В. Підходи до визначення сенсорних умінь учнів молодшого шкільного віку.....	64
Воробйова А. І. Ефективність використання віртуальних екскурсій на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	69
Гмиза А. А. Формування медіаграмотності в учнів початкових класів на уроках літературного читання.....	73
Горкун У. С. Застосування методики «Нумікон» на уроках математики в початкових класах з учнями з особливими освітніми потребами (інтелектуальні порушення)	77
Гулакова А. О. Дитиноцентризм у сучасній початковій школі.....	80
Дарієнко Д. С. Візуальне оформлення навчального контенту та освітнього простору як засіб розвитку творчого потенціалу молодших школярів у дистанційній освіті	83
Дерик Л. Є. Творчий розвиток молодших школярів через онлайн-застосунки..	86
Дідківська А. Д. Технології розвитку критичного мислення учнів початкових класів на уроках математики	89
Дорога А. О. Формування природничої компетентності на уроках «Я досліджую світ» у початкових класах.....	96
Зеленська Д. О., Кравченко М. С., Олійник А. О. Розвиток полікультурної компетентності майбутнього вчителя НУШ.....	100
Колпачова Д. Ю., Куцовол Я. О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до роботи в НУШ	105
Колпачова Д. Ю., Куцовол Я. О. Формування творчих здібностей учнів початкових класів у сучасному освітньому просторі	110
Кононенко М. О. Роль моделювання та наочності у навчанні розв’язування задач	114

Коноплій Є. С. Освіта нового покоління: сучасні тренди у початковій школі..	117
Костікова О. В. Розвиток творчого потенціалу учнів початкової школи.....	122
Котенко І. Д. Інструменти неформальної освіти в підготовці майбутніх учителів початкових класів.....	125
Кочубей К. В. Роль медіа компетентності у освітньому процесі Нової української школи.....	128
Красний Д. М. Академічна доброчесність як основа успішної виховної роботи з класним колективом.....	132
Кришталь Р. О. Сучасні технології навчання у підготовці вчителя початкових класів до роботи в НУШ	135
Кудрявцев Б. С. Використання доповненої та віртуальної реальності в початковій школі.....	139
Кулик С. І. Використання кейс-методу в освітньому процесі початкової школи.....	143
Левченко В. В. Використання інтерактивних вправ у процесі формування навичок культури спілкування в молодших школярів на уроках української мови.....	145
Лонська І. О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до Нової української школи.....	149
Мирончук К. С. Ознайомлення учнів з тваринним світом на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	154
Москаленко Є. С. Теоретичний аспект проблеми використання інтегрованих уроків у процесі навчання у молодшій школі	157
Носик Ю. С. Педагогіка партнерства як чинник успішної навчальної діяльності учнів початкової школи в умовах воєнного стану	161
Носулько К. В. Особливості використання ігрових технологій для розвитку математичної компетентності здобувачів початкової освіти	165
Олексієнко А. В. Руханка як метод профілактики втоми і стресу під час освітнього процесу.....	169

Онишко М. І. Розвиток творчого потенціалу учнів початкової школи за допомогою інтерактивних методів.....	176
Пантелієнко А. О. Педагогічний потенціал сюжетно-рольових ігор на уроках у початковій школі.....	180
Панченко А. С. Творчий підхід у викладанні природничих дисциплін: як зацікавити учнів до вивчення природи.....	183
Пата Д. Ю. Формування соціальної та громадянської компетентностей у початковій школі.....	187
Пельтек Х. С. Формування громадянської позиції та патріотичних почуттів у дітей молодшого шкільного віку: ресурси проектної діяльності	190
Пеєва С. Г. Розвиток творчого потенціалу молодших школярів в умовах інклюзивного навчання	194
Повидаш М. П. Історія розвитку педагогіки творчості, як передумова становлення творчої особистості педагога	198
Поліщук К. В. Формування у молодших школярів поваги до історії, культури та традицій українського народу засобами художніх текстів.....	201
Проскура С. А. Розвиток соціальних навичок у молодших школярів	204
Проха А. Г. Ігрові технології в інклюзивному навчанні молодших школярів...209	
Пташнік М. О. Шляхи застосування діяльнісного підходу на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	212
Пурей А. М., Рижикова Д. М., Дранова М. С. Формування мовно-комунікативної компетентності учнів сучасної початкової школи	216
Раковська О. Г. Медіапродукти як невід'ємна складова інтегрованого курсу «ЯДС» у початковій школі	222
Редька К. В. Формувальне оцінювання як інструмент компетентнісного навчання у початковій школі.....	226
Рула І. О. Особливості розвитку творчих здібностей учнів початкової школи на уроках української мови	229
Садовніча В. А. Формування критичного мислення молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	233

Самишина П. Р. Розвиток емоційного інтелекту учнів початкових класів у освітньому процесі закладу загальної середньої освіти.....	236
Скрипка С. С. Формування ключових компетентностей учнів початкової школи: теорія та практика.....	240
Слободянюк А. Ю. Інтегровані уроки як засіб формування ключових компетентностей учнів початкових класів	244
Смоленко Т. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності в учнів 3 класу засобами українських народних традицій	248
Сосновська А. О. Дефініція «компетентнісний підхід» у сучасній початковій освіті	251
Стрілець А. М., Стрілець В. П. Використання засобів штучного інтелекту в освітньому процесі початкової школи: можливості, виклики та перспективи у змішаному навчанні	255
Струшко К. О. Використання методу «Асоціативний куш» для формування критичного мислення на уроках ЯДС 3-4 класи	259
Тачаєва Е. І. Адаптація дидактичних ігор для дітей з особливими освітніми потребами.....	263
Ткаченко Н. П. Ігрові технології навчання як засіб формування ключових компетентностей молодших школярів	267
Товстопят М. В. Інтеграція Lego-конструювання в освітній процес початкової школи в рамках курсу «Я досліджую світ»	271
Токар І. С. Розвиток креативності учнів початкових класів.....	275
Толкачова П. Є. Формування медіаграмотності молодших школярів у цифрову епоху.....	278
Толкачова П. Є. Компетентнісний підхід у викладанні предмета «Я досліджую світ» у початковій школі.....	282
Тюпа Ю. В. Поняття нейромоторної готовності та її роль у навчанні молодших школярів.....	286
Федорченко А. О. Моральний розвиток молодшого школяра в контексті сімейного виховання	289

Фесюн Я. М. Формування моральних цінностей молодших школярів у процесі проєктної діяльності.....	293
Чайка В. В. Особливості використання штучного інтелекту для створення інтерактивних математичних завдань у початковій школі.....	296
Чжан Цзюнь Проєктувальна компетентність майбутнього вчителя: теоретичні та методологічні основи.....	300
Черняк Л. О. Штучний інтелект у підготовці вчителів: перспективи, виклики, етичні норми та вплив на розвиток креативності й критичного мислення.....	304
Швед О. О. Особливості розвитку soft skills у здобувачів початкової освіти...309	
Шведова В. О. Роль інтегрованого курсу «Мистецтво» у розвитку самостійності молодших школярів	312
Шибецька С. А. Критичне мислення як інструмент боротьби з маніпуляціями в медіапросторі	316
Шишкова Ж. Г. Розвиток творчого потенціалу учнів початкової школи	323
Якимчук О. В. Формування математичної компетентності учнів початкових класів на уроках математики засобами інтерактивних технологій	327
Chen Rui Digital platforms for developing physical culture during the COVID-19 pandemic in the PRC.....	332
Zou Ruowei Conditions and principles of forming research competence of future educational managers.....	335
Зінченко В. В. Особливості організації самостійної роботи в освітньому процесі початкової школи.....	340

Кононенко М. О., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП Початкова освіта Бердянського державного педагогічного університету

Науковий керівник: **Фатянова Т. О.**, асистентка кафедри початкової освіти Бердянського державного педагогічного університету

РОЛЬ МОДЕЛЮВАННЯ ТА НАОЧНОСТІ У НАВЧАННІ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки та методики навчання математики важливим напрямом досліджень є проблема формування в учнів стійких умінь і навичок розв'язування математичних задач. Розв'язування задач виступає не лише засобом засвоєння математичних знань, а й потужним інструментом розвитку логічного мислення, креативності та пізнавальної активності здобувачів початкової освіти. Водночас цей процес нерідко викликає труднощі у школярів, що зумовлює необхідність використання ефективних методичних підходів для підвищення його результативності.

Питання використання моделювання та наочності у навчанні розв'язування задач посідає важливе місце в дослідженнях українських науковців. Зокрема, Н. Лозовська обґрунтувала доцільність використання графічного моделювання як ефективного засобу формування в учнів умінь розв'язувати математичні задачі. Також значний внесок у дослідження зробили О. Семеніхіна та М. Друшляк, які розробили методику формування у майбутніх учителів математики навичок комп'ютерного моделювання в процесі розв'язування текстових задач, використовуючи програмне забезпечення GeoGebra. Ці дослідження підкреслюють значущість моделювання та наочності у процесі навчання розв'язування математичних задач, сприяючи розвитку відповідних навичок як у школярів, так і у майбутніх педагогів [2].

Моделювання є ефективним методом представлення математичних понять та залежностей у спрощеній та доступній формі. Воно включає використання реальних або уявних моделей для пояснення сутності математичних операцій та концепцій. Моделі можуть бути представлені у вигляді графічних схем, діаграм,

предметних моделей, а також комп'ютерних симуляцій. Використання моделювання допомагає учням усвідомити структуру задачі, встановити зв'язки між її елементами та розробити правильний підхід до її розв'язування.

Наочність у навчанні розв'язування задач може бути реалізована через графічні, предметні та символічні засоби. Графічна наочність передбачає використання малюнків, схем, таблиць, які допомагають візуалізувати задачу. Предметна наочність полягає у застосуванні реальних об'єктів або моделей, що дозволяє учням краще зрозуміти логіку розв'язування. Символічна наочність включає використання математичних виразів, рівнянь та формул, які формують у школярів здатність до абстрактного аналізу. Л. Пахомова зазначає, що використання моделювання та наочності в освітньому процесі сприяє активному залученню учнів до пізнавальної діяльності, підвищує їхню мотивацію до навчання та полегшує розуміння складних математичних понять. Методика застосування моделювання та наочності має бути адаптована до вікових особливостей учнів: молодшим школярам доцільно використовувати конкретні предметні моделі, тоді як для старших учнів ефективними є графічні та символічні засоби представлення інформації. У процесі навчання в учнів виникають труднощі у формуванні правильного алгоритму дій при розв'язуванні задач, що зумовлює необхідність використання різних засобів наочності та моделювання для пояснення та закріплення матеріалу [3].

На думку А. Сівачук, застосування інтерактивних технологій у поєднанні з моделюванням та наочністю відкриває нові можливості для ефективного навчання. Використання електронних освітніх ресурсів, анімацій, інтерактивних таблиць та математичних програм дає змогу учням краще засвоювати матеріал, розвивати аналітичні здібності та вдосконалювати навички розв'язування задач [4].

Моделювання та наочність також сприяють розвитку критичного мислення та вміння застосовувати набуті знання в реальних життєвих ситуаціях. Використання різноманітних підходів до представлення математичних понять дозволяє учням розглядати задачі з різних сторін, що формує глибше розуміння

предмета. Одним із важливих аспектів застосування моделювання є його роль у формуванні зв'язків між теоретичними знаннями та їх практичним застосуванням. Наприклад, під час вивчення геометричних фігур, використання 3D-моделей допомагає учням краще зрозуміти просторові відношення та властивості фігур.

Погоджуємось із висновками О. Бартків, Є. Дурманенко та О. Дурманенко, які підкреслюють значущість диференційованого підходу до застосування моделювання та наочності в освітньому процесі. Залежно від рівня підготовки учнів та їхніх індивідуальних особливостей, можна застосовувати різні методи: для тих, хто краще сприймає інформацію через візуальні образи, ефективними будуть графічні й предметні моделі, тоді як учням із добре розвиненим абстрактним мисленням корисними стануть аналітичні схеми та символічні позначення [1].

Крім того, моделювання та наочність мають значний вплив на формування навичок самостійного дослідження й пошуку розв'язків. А. Сівачук та Н. Гаврилюк стверджують, що сучасні інтерактивні технології, такі як математичні онлайн-симуляції, віртуальні лабораторії та освітні платформи, надають учням змогу експериментувати з різними методами розв'язування задач, оцінювати їхню ефективність і знаходити оптимальні підходи [2; 4]. Застосування моделювання та наочності в навчанні не лише полегшує процес засвоєння матеріалу, а й формує у школярів математичну грамотність, здатність логічно міркувати, аналізувати та аргументовано обґрунтовувати свої рішення. Це сприяє не лише кращій успішності в математиці, а й розвитку універсальних когнітивних навичок, необхідних у подальшому навчанні та професійній діяльності.

Таким чином, моделювання та наочність є важливими методичними інструментами, що значно покращують процес навчання розв'язування задач. Вони сприяють формуванню у школярів навичок аналізу та узагальнення, допомагають виявляти взаємозв'язки між об'єктами та сприяють глибшому розумінню математичних понять. Використання моделей і засобів наочності

допомагає не лише у розв'язуванні конкретних задач, але й у розвитку загального математичного мислення та навичок самостійної роботи. Ефективність використання моделювання та наочності залежить від правильного добору методичних засобів відповідно до вікових особливостей та рівня підготовки учнів. Сучасні інформаційні технології відкривають нові перспективи у використанні моделювання та наочності. Інтерактивні мультимедійні засоби, віртуальні моделі та освітні платформи дають можливість створювати динамічні візуалізації процесу розв'язування задач, що значно підвищує якість навчання.

Список використаних джерел:

1. Бартків О. С., Дурманенко Є. А., Дурманенко О. Л. Інноваційні технології професійної підготовки майбутніх вихователів до інтегрованого навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Т. 1, № 52. С. 76-80.

2. Гаврилук Н. Використання мультимедійних технологій в освітньому процесі. Київ : Педагогічна думка, 2021. 132 с.

3. Пахомова Л. Застосування віртуальних дошок для реалізації проектної діяльності в НУШ в умовах дистанційного навчання. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* 168 : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 16–18 берез. 2023 р. / Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 896–900.

4. Сівачук А. Л. Мобільні технології як ефективний інструмент формування мотивації до навчання сучасних дітей. *Інформаційні технології в соціокультурній сфері, освіті та економіці* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–22 квітня 2021 р. / Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2021. С. 181–184.

Коноплій Є. С., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПШ Початкова освіта Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.